

PERIODIEKEN IN BEWEGING

De interne verhuisoperatie van de kranten- en tijdschriftencollectie

De bijzondere beweging die momenteel door de gangen van het voormalige schoolgebouw aan de Lange Leemstraat trekt, komt niet van leerlingen, maar van papier. De rijke kranten- en tijdschriftencollectie van het ADVN, met meer dan 500 krantentitels en 2.500 tijdschriften krijgt een nieuw en duurzaam onderkomen. Deze operatie is een kans om de collectie van dichtbij te bekijken, te verzorgen en klaar te maken voor de toekomst.

Deze collectie is meer dan een stapel oude bladen met vergeelde marges vol sporen van tijd. Elke editie vertelt een stukje van het verhaal van de Vlaamse beweging en andere nationale bewegingen in Europa, legt sociale en politieke discussies bloot, en laat zien hoe mensen in het verleden dachten, voelden en streden voor hun idealen. In die zin is de verhuis ook een moment van reflectie: wat bewaren we, waarom en hoe kunnen we die waardevolle bronnen voor toekomstige generaties het best beschermen?

Beoordelen, selecteren en herbestemmen

Het traject van de interne verhuis begon met een grondige controle van de depots. Elke kranten- en tijdschriftenreeks werd handmatig nagekeken op volledigheid en vergeleken met de digitale catalogus. Deze systematische aanpak bracht niet alleen lacunes binnen de titels aan het licht, maar gaf ook een actueel overzicht van de collectie. Met deze controle beschikken we vandaag over *up-to-date* inventarislijsten, die de basis vormen voor de verdere stappen in deze operatie.

In het verleden werden nagenoeg alle titels die bij het ADVN binnenkwamen bewaard, ongeacht hun inhoudelijke focus. In het kader van de actualisering van het collectieprofiel werd dit beleid herzien. De verhuisoperatie was een uitgelezen moment om kritisch te bekijken welke titels binnen het aangescherpte collectieprofiel van het ADVN passen – en dus behouden blijven. De focus ligt daarbij op de Vlaamse beweging en andere nationale bewegingen in Europa. Alleen titels die binnen dit profiel passen, worden bewaard. De overige periodieken werden geselecteerd voor herbestemming.

Deze keuzes zijn niet lichtvaardig gemaakt, maar kwamen tot stand in grondig overleg, zodat de beslissingen van vandaag ook in de toekomst hun waarde behouden.

De periodieken die niet tot de kerncollectie behoren, verdwijnen niet zomaar. Voor elke titel wordt actief een passende bestemming gezocht binnen de erfgoedsector. Zo vonden bijvoorbeeld *Het Sociaal Verweer* en *De Volksgazet* een plek bij het Amsab – Instituut voor Sociale Geschiedenis, terwijl het *Korpsjournaal* verhuisde naar het CegeSoma – Studiecentrum Oorlog en Maatschappij. Zo blijven deze titels beschikbaar voor onderzoekers en behoudt het erfgoed zijn waarde, zij het op een nieuwe locatie.

Duurzaam bewaren en ontsluiten

Tot voor kort werden de kranten en tijdschriften bewaard in de zogenaamde Engelse farden. Deze eenvoudige opslagmethode was vooral gericht op een vlotte opstelling in het depot en een gemakkelijke raadpleging van de titels. Waar de methode vooral tekortschiet, is in de duurzame bewaring: de Engelse farden bieden geen volledig afgesloten omgeving voor de periodieken

waardoor het risico op beschadiging aanzienlijk toeneemt.

Met de huidige operatie worden de periodieken zorgvuldig ondergebracht in volledig afgesloten, zuurvrije dozen. Bovendien worden de kranten en tijdschriften voortaan liggend bewaard, zodat de zwaartekracht niet langer haar tol eist op de kwetsbare papieren dragers.

Parallel aan het fysiek herverpakken, wordt de collectie ook digitaal in een nieuwe omgeving geplaatst. Tot op heden werd ze geregistreerd in een op maat gemaakt databestand. Deze databank heeft jarenlang waardevolle diensten bewezen bij de bewaring en ontsluiting van de collectie,

maar met innovaties op het vlak van online gelinkte databanken bleek het oude systeem te beperkt: koppelingen, gebruiksvriendelijkheid en digitale toegankelijkheid konden beter. Daarom werd de collectie overgezet naar ArchivesSpace, een *open-source software*-toepassing voor archiefbeheer die internationale archiefstandaarden ondersteunt. Deze omgeving stelt het ADVN in staat om informatie overzichtelijk met elkaar te verbinden, zodat onderzoekers sneller en efficiënter door de collectie kunnen navigeren en eenvoudig links kunnen volgen. Hierdoor wordt het

bijvoorbeeld mogelijk om vanuit lemma's in de digitale *Encyclopedie van de Vlaamse beweging* rechtstreeks naar het bronnenmateriaal te navigeren. Op deze manier is niet alleen de fysieke collectie optimaal beheerd, maar ontstaat ook een digitaal netwerk van bronnen dat de waarde van het erfgoed voor de toekomst vergroot.

Deksel op de doos

Na het herverpakken vinden de periodieken hun nieuwe plek in aangepaste depots op de begane grond van het gebouw. Zo kreeg de collectie letterlijk een nieuwe thuis binnen het ADVN – één die haar toekomst veilig stelt.

Deze verhuis is niet enkel een praktisch traject, maar ook een stap vooruit in duurzaam collectiebeheer. De operatie toont hoe zorg, kennis en visie samenkomen in erfgoedwerking: elk nummer, elke titel kreeg de plaats en aandacht die ze verdienen. Dit project is een investering in de toekomst van het ADVN – én bevestigt het blijvende belang van kranten en tijdschriften als dragers van het collectieve geheugen. [\[Willem Dermaut\]](#)

